

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérés hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

G Ö R G E I

tábornok fővezértől

Az ország kormányzó elnökéhez következő tudósítások érkeztek:

Főhadiszállás Komárom,
aprilis 25-kén.

Esztergom kezünkben van. A' városban volt ellenséges Colloredo dandára a' hid hajóit megfúrás által haszonvehetlenné tevő. Tata felé vivő úton visszavonult. Ez alkalommal ismét több fogoly és sok máha birtokába jutottunk.

A' Párkányban állott Ujházi vadászok a' Dunán átkelvény, Esztergomban roppant örömrivalgások közt fogadtattak és a' nemzeti lobogók mindenütt kitűzettek.

A' Garan és Nyitra közt szállongó csapat azon egész vidéket az ellenségtől végkép megtisztította és tegnapelőtt este Verebélyt ismét elfoglalta.

Főhadiszállás Komárom, apr. 26. 1849.

Damjanics és Klapka hadtestei a' megszállva tartott Komárom felszabadítását ma végkép befejezték. A' Duna jobb partján levő ütegeket rohammal bevették, és ez alkalommal hat 24 fontos ágyut és két taraczkot elfogtak; továbbá 600 foglyot tettek, köztük a' Deutschmeister gyalogságnak egész gránátos osztálya tiszteikkel együtt.

A' főszereg a' Duna jobb partján áll, az osztrák sereg visszavonult, a' menynyire kivethető Győr felé.

Kelt Debreczenben apr. 29-én 1849.

Az ország kormányzó elnöke.

Nem hivatalos rész.

Kolozsvár, május 3. A' tegnapi számban közlött, 's az ágyu-öntő és fegyvergyárak hol leendő felállítását tárgyazó cikkekre legyen szabad néhány észrevételet tennem.

A' nélkül, hogy az említett gyáraknak itt vagy másutt felállítását Kolozsvárra nézve élet kérdésnek tekinteném, és így részrehajlás nélkül csupán

közálladalmi szempontból indulva ki, úgy hiszem: több igen fontos okok vannak, melyek e' gyáraknak Kolozsvártt és nem Kézdi-Vásárhelyt leendő felállítását kívánják, anynyival inkább, mert az olcsóbbság vagy drágábbság részint relativ, részint csak pillanatnyi vagy időszeréni okok, melyek hamar és könnyen változhatnak, egy állandó vagy legalább huzamos időre felállítandó gyárnál avagy csak azért sem jöhetnek elhatározólag tekiutetbe, mert nagy részben igen könnyen lehet rajtok segíteni.

Elmondom az okokat, elmondom nézeteimet, röviden, szárazon, semmiesetre nem kívánván vételkedési vagy pártkérdést csinálni belőle.

1) Tisztelettel hajlok meg a' székely nép vi tézsége 's még inkább azon hazafias buzgósága előtt, melyet a' vész napjaiban tanusított: de úgy hiszem K. Vásárhely igen szélén van az országnak, 's történhető ellenséges invasiok alkalmával a' költséges gyárak 's azoknak productumai, a' nemzetnek mostani időkben e' legnagyobb kincsei, könnyen veszélyeztetve lehetnének.

2) Mondják, hogy a' kiállítani szándékolt 8 üteg álgyn, az előleges számítás szerint, 56 ezer ezüst forinttal kerülne többé Kolozsvártt mint K. Vásárhelyt. Kérem: azon számítás, mely most bizonyosnak látszik, egy kis fordulatával a' pénzvizonyoknak nem könnyen változhatik-é a' székely földön is, valamint megfordítva itt Kolozsvártt, a' mostani számításal ellenkezőre?

3) Hát a' harangoknak oda szállítása, melyek Kolozsvárra, mind a' centralitásért, mind az utakért, mind pedig azért, mert legnagyobb menynyiségben ide vannak már gyűjtve, könnyebben szállíthatók, nem sok költségébe kerülne-é az álladalomnak? Fel van-é ez is véve a' számításba? És

4) hogy a' politikai okokat, melyek e' gyáraknak Kolozsvártt leendő felállítását igénylik, milyenek: egy ily nagy város érdeke, hangulata 'sat. ne emlitem, kérem: nem lehetne-é segíteni a' bajon az által, ha azon lakatos, kovács és ke rekes mesterlegényeket, kik zászólajainkban hi hetőleg számosan vannak fegyverben, javított de

mérsékelt fizetéssel műhelybe állítanók, 's helyöket mesterséget nem tudó újonczokkal pótolnók ki, hiszen itt és így is a' hazának tennének szolgálatot 's még pedig talán hasznosabbat. Végre

5) Azon meggyőződésben vagyok, hogy Kolozsvár polgárai, mesteremberei megértve saját érdeköket is 's felvilágosítatva a' dolog állásáról, hazafui áldozatra kész buzgóságból mindent a' mi csak lehető megfognak tenni e' differentia kiegyenlítésére. Ezt a' város becsülete, a' polgárok érdeke, a' haza java kívánja.

A' haza mindenek felett! Éljen a' haza!

Egy kolozsvári polgár.

X Szász reactio. Mintán Szeben, az osztrák ármany egyik büfészke 's ennek testvére Brassó a' szabadságért küzdő magyar sereg által bevétetett, a' sajtó feladatának tartom, az egymás ellen mesterségesen felbujtogatott népek feszültségét oszlatni, azokat felvilágosítani, és a' hazának, a' szentügynek megnyerni.

Ezen szent kötelesség teljesítését főképpen az az előtt anynyi bünt árasztott szebeni és brassói hírlapoktól vártam.

De ezek a' helyett, hogy a' „mea culpa”t elmondva, az általuk félrevezetett, a' gazság eszközüvé aljasított nép felvilágosításához fognának, arról vitatkoznak: miszerint a' szászok nem részeseek a' hyénai kegyetlenségek elkövetésére fajult oláhok felbujtogatásában, 's még rossz neven veszik, hogy lehet róluk ezen vélemény.

Ezt szó nélkül hagyni nem lehet, mert hogy a' szászok főtenyezői voltak az oláh lázadásnak és a' hazaárulásnak, nagyon is világos. Hogy azon olvasóink által is, kik az osztrák kormány által előidézett forradalmi mozgalmak kezdetével es folytatásával tisztában niacsenek, megértessünk, egy visszapillantást kell tennünk a' multidőkre.

Régibb időkben szegény hazánk igen sokat szenvedett, — török, tatár, fejedelmi önkény, magas olygarchiai önzés és a' visszavonás lelke dula ennek keblét.

Jobb sorsot remélve, mint szabad nemzet ez előtt 300 évvel Ausztriával szövetkezünk; királyi eskü, országos törvények biztosíták nemzeti függetlenségünket, nemzeti szabadságunkat.

Hívek voltunk Austria irányában a' tulságig, hív és becsületes nemzet saját hasznunkon túl, de mind e' mellett szolgálai állapotunk mind inkább öregbedett.

Austria ravasz politikája a' mindég szabadságért küzdött magyar hazát független állásából kivetkeztette, lelki szabadságunkat elnyomta, sok millió polgártól kiszarolta véres verejtékkel szerzett keresményét, az ország jövedelme, a' népnek keserves adója a' kincs szomjuhozó dynastiát meg

a' külföldet táplálta, és csak egy fillér is hazánk boldogítására nem fordított.

Magyar hazánk az örökös tartományok gyarmatává alacsonyított, iparunk, kereskedésünk, nemzeti jólétünk a' felállított istentelen vám-rendszer által, azok kedvezésére elnyomatott.

'S röviden szólva: magyar hazánk mesterséges elszegényítése, népeinek szolgaságra juttatása, az uralkodóház minden tagjainak, az idegen ministereknek szerfeletti elgazdagodása,*) és ezen feljül 1200 millió terhelő adósságnak, mint valamely megyaszszonyi hozománynak, a' státusra rakása levének gyümölcsei a' közelebbi 33 évi békes időknek.

Az állandó katonaság béhozatván, a' hazafiai embertelen módra hurczoltattak a' rabszolgaság ezen örökös pályájára; ezt a' polgári élettől elkülönítve az önkény vak eszközüvé, 's a' polgári élet ellencivé képeztettek, lelkeikből az önértet, a' szabad gondolkodás legparányibb csirája is kioltatott, és a' katonai status, az igazgatás érdekében, a' népek szolgaisága eszközüzésére hasznaltatott. A' magyar katonasággal járomban tartották az örökös tartományokat, idegen katonasággal elnyomták a' magyar haza szabadságát; a' mindig atyáskodónak híresztelt ausztriai kormány irányunkban csak az által különböztette meg magát az utonálló rablótól, hogy alattvalóinak, mintán kizsebelte, életét meghagyta, miszerint még további zsákmányul szolgáló vagyont gyűjthessenek, mert az isten kegyelméből uralkodók felették álló hatalmat, mely megbüntethető, nem esmernek. Rövidbe foglalva: ez vala hazánk képe.

De valahára a' népek üdvére fordult a' kocka; a' szabadságra törekvés ösztöne átvillanyozta a' népeket, a' Palermóban, később Párisban kiűtött forradalom főlrázta Európa művelt népeit, Bécs falai közt megdőlt az absolutismus. Austria rögtöni felbomlását megelőzendő népeinek szabadságot adott.

X A' királyi esküvel szentesített martiusi törvények magyar hazánk minden ajku és vallásu népei számára biztosíták a' jogegyenlőség, a' közös szabadság és testvériség malasztit. Az ujjá született szabadság, a' szolgaságból felszabadult emberiség nagy napján, minden kebel öröme gyuladott, 's magyar hazánk egy szebbjövőnek, a' nemzeti nagyság, boldogság és fölemelkedés bájos reményének nézett elébe, 's méltán megvárható, miként a' régi függetlenségét visszanyert haza, a' szabaddá lett nép saját jólétét, szabad-

*) Ferencz császár, ki 1835-ben halt el, végrendeletében kisajtolt 36 millió népeinek a' maga szeretetét hagyta kárpótlásul, de trónörökösének — ide nem számítva azon 30 milliót, mely külön jutott minden örökösének az atyai örökségből — mint korona-vagyont 450 millió p.frtot hagyományozott aranyban és ezüstben. Közlő.

ságát minden ezután jöhető ármány és árulás ellen meg fogja védni.

Azonban az önkény furiái, a' megbukott hatalmasok, a' reactio ezen fő apostolai, Olaszország meghódítása, Mailand bevétele által felbátorítatva, fölemelték kigyó fejeiket, 's igen jól tudván azt: miképp a' népek 's általában az emberek egymás iránti gyűlölete a' zsarnokok ereje, ellenben az emberek, különböző népfajok egymás közti szeretete, az országok jóllétének kútfeje és a' zsarnokok visszaretentője, a' visszazszerzett függetlenség és szabadság letiprására, a' különböző népfajok öszszesztése gyalázatos fegyverét ragadták meg, és sikerült anynyira vinni az árulást, hogy a' hazudott rémképek, és elérhetlen üdvök csábjaival, különböző ígéretekkel a' kormány és uralkodó ház nevében, 's ennek akarattal felbujtogatott népfajok között a' testvériség szelid hangját harag, bosszú, hyenai kegyetlenkedés, és a' leggonoszabb szenvedélyek dühe váltotta fel. Austrianak azon rég követett kormányzasi maximája „divide et vinces“ gondosan ápoltatott, 's ennek foganatosítására Horváthországban az udvari kegyencz Jellachich, a' szerbeknél a' görög vallásu jezuita Rajachich kezdték fanatizálni a' népet, 's mind kettő osztrák segedelem, pénz, fegyver és katonák által gyámolított a' magyar haza függetlenségének, a' szentesített törvényeknek nyílt háboru általi megtámadásában.

Az austriai hadsereg, mint a' zsarnokság mindenkor zsoldossa, a' polgári életnek és minden szabadságnak született ellensége, Catilina öszszesküvéssé fajult. (Folyt.)

Felvincz érdekében néhány szó. Az erdélyi magyaroknak 1848 év octoberében Zalathnán, Igenben 's Sardon kezdetett iszonyu mészároltatása után, csak hamar F. Vincz esék martalékul a' szász-oláhok pokoli dühének 's noha lakói a' N. Enyediekkel csaknem egy napon elfutottak; mégis mintegy 30 egyén, kik a' császári katonák becsületességében bizva helyt maradtak, kinosan lakottak meg gondatlanságukért a' hyéna körmek közt. Miután pedig november 13. 14 's 15-dik napjain Tordáról 's menekülésök több helyeiről a' lathatárt sötét füst gomolyokban szemlélték, meg borzadva minden épületeiknek, hazi portékáik, gabonáik, takarmányaik 's gazdasági eszközeiknek egyszerre elhamvadásán, több mint 200 személyt emésztett fel a' keserü bánata a' szükkölködés és a' kemény télbeni szigorgás.

Az életben maradtak, mint valami tulvilági lények tengenek a' tavasz derültével más vidoréltűk sorában 's bár készek a' munkára nem tudják mihez 's miként kezdjenek, hogy az inség örvényéből kivergődjenek? Mert tudják meg tisztelt honfűtársak! F. Vincz a' szó teljes értelmében nincs

a' létező helységek sorában, ott csak egy pincze sem ad menedéket az azt keresőnek; nincs miből egy pásztori kuoyhot bonyolítani, mert még gyümölcs termő fái is kivágattak, elhordattak; szőlőtőkái kitörötte a' karókkal együtt megégettek; sőt a' sirkövek is nagy részt szét zuzattak, miután az osztrák vitéz táborok Jank azzal biztatta a' szomszéd falusi oláhokat, hogy a' szép határt köztök felosztandja. Meredeznek ugyan mogorván a' borzalmas omladványok között néhány kőház megrepedezett falai, mint a' két papilakoké, a' már fedél alatt állott új székházé; de a' vas kötések kifeszetegetése miatt anynyira rongálvák, hogy új alapra építetéseök látszik szükségesnek. Fájdalmas főként a' ref. templom sorsa: ezt régi romjából tulajdon erején idegen segély keresés nélkül iparkodott a' gyülekezet 1846-ban kezdve felépíttetni 's midőn már éppen készen állott, hogy felszenteltessék, akkor hamvaszták el a' vandal szörnyetegek. Egy szóval közel 2000 lélek bolyonga' rémletes romok körül tápszert 's fedezet 's valóságos vigasz nélkül, egy még iszonyubb jövővel nézve szembe; mert a' szorgalmas munkásnép egészen feledve, magára hagyatva látszik lenni 's pedig önerején nem képes többé felemelkedni méjj leveretségéből. Ugyanis pénzetlen földmivelők lévén, a' kevés tehetősök is csupán igavonó marháikat hajtották vala el; csépletlen gabonájokból még kenyérnek valót sem menthettek meg elegendőt; marhájuk felét a' teleltetési költség emésztette fel 's nincs mivel tavaszi szántáshoz kezdeni, az egészen tehetetlenek nagyobb része pedig igavonó erő nélkül futásukkal csupán élteket mentették meg, hogy a' halálaál kinosabb tengődésben találkozzanak naponként a' hideg részvétlenek lenező gunymosolyával 's hallgassák a' néhány gazoknak (többnyire más falubelieknek) kicsapongásai mián az egész lakosságra szort gyanúsításokat, melyeket csak azért is gyorsan 's bőkezűen szornak ki némely önzők, hogy ezzel mentve legyen a' segély adásbani szűkkezűségek. E' nép mondom, mely állodalmi lánczozatban mindig a' leghívebben teljesítette főként fuvarozással hasznos szolgálatját, mert csak az őszi vésznapokban 4000 véka állodalmi gabonát, 800 mázsa ónot mentett meg M. Ujvár aknájáról 's ezen szolgálattért, valamint a' hon szent ügye mellett az egész forradalmi időszak alatt ernyedetlenül tanúsított buzgalmaért, főként czéltáblája lett az oláh csorda bosszú vágygyának, szinte feledve 's egészen magára van hagyva; midőn Enyed borzalmas esete köz sympathiát keltett a' két hon polgáraiban, mely naponként élesztetik azon mivelte lelkü hálás egyének által, kik Bethlen Gábor intézetének köszönik szellemi ujjá születésüket. (Vége követk.)

Di mény J ó z s e f.

Vegyes hírek.

— A „Pesti Hírlap“ öt első száma kezünkbe került. Az első, apr. 24-i számában Szilágyi Sándor van, Jókai Mór visszaérkezéig felelős szerkesztő gyanánt aláírva. A következő számokban már Obernyik a helyettes szerkesztő. Alkalmasint betelt hát Szilágyi Sándoron, mi róla közelebbi számunkban a Közlöny után írva volt.

— Egyébiránt e lapban, a császáriak gyalázatos viselete, a magyar hadsereg dicső bevonulása, a nép öröme 's az első percekben tett hivatalos intézkedéseken kívül, sok érdekességet olvassunk.

— Hir szerint a bécsi nép ismét fölkel; Böhém térparancsnokot felakasztotta. A dynastia Münchenbe fut. Az aristocrazia is készen áll a futásra.

— A frankfurti nemzetgyűlés követet küldött Ferencz Józsefhez, követelvéntőle, hogy Windischgrätzet küldje Frankfurtba, hogy ott Blum osztrák országgyűlési követ kivégzéséért ítélőszék elébe állíttassék. És válaszul a jeruzsálemi király Windischgrätzet Frankfurtba küldötte.

— Krakkóban a nép Bem hős vezérünket hatalmasan éljenzi. A katonai hatóság e miatt szükségesnek találta a citadellákat a városra irányzott ágyúkkal megrakni.

— A budai nyulkaszárnnyába mintegy ötszáz gránátos vette bé magát 2 ágyúval. A várparancsnoknak felizentek, hogy ők a magyarok részére állanak; ha nem tetszik parancsnok urnak, jöjjön utánuk.

— Pesten számos osztrák gránátosok, vadászok és tisztek is elhagyván hadtestöket, nemzeti zászlókkal ékítve és kurjongatva járják bé a főváros utcáit.

— Bécsből apr. 19-én az angol követ is eltávozott. Ugy kell a gyalázatos dynastiának; elhagyta őt már az isten is.

— Szentkirályi Móricz Münchenbe utazott.

— A porosz király a német császári korona elvállalása iránti nyilatkozatában kijelentette, hogy semmikép nem oszthatja az osztrák cabinet azon politikáját, mely a német egység kivivásának célját egy távul jövőbe halaszthatná.

— A velencei nemzeti gyűlés apr. 2-án tartott gyűlésében következő határozat keletkezett: „a velencei státus képviselőinek gyűlése isten és nép előtt egyező akaratból kimondja, hogy Austriának minden áron ellentálland. Ez okból Manint korlátlan hatalommal ruházta fel.“

— Budáról Pestre átszáryalt hírek szerint, Jellachich hivataláról leköszönt, 's Zágrábba

szeretne menni, ha mehetne.

— A budai várban maradt osztrák katonaság nem azért nem megy el mintha nem akarna, hanem mivel el van vágva utja Görgei serege által. Közelebről placatot bocsátottak ki, hogy ha bántatlanul engedik őket távozni, kivonulnak a várból 's nem bombázzák, nem rabolják sem Pestet, sem Budát. Köszönjük alássan.

— Csikszekben „Hadi Lap“ fog a jövő pünköszt innepen kezdve megindulni Biró Sándor százados által szerkesztve, a csiksomlyói zárda nyomdájában. Szerencsét a derék vállalkozónak.

(1) Jovián, apja Cassius, öt éves 16. marok 1 ezl hág egy kantzát 10. pengő fr. Bányabükén. Értekezhetni iránta Bányabükén udvarbíró Tiszt Györgynél. Kolozsvártt piatz sor 7-dik szám háznál. (3)

(1) A tordai utban eső sárga vendég-lő jó állapotba helyeztetve egy évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Bányabükén udvarbíró Tiszt Györgynél. (3)

(1) A hidutzában 294. számu háznál van eladó régi jó Ménesi aszszuszöllőbor, kupája 2 Rfr. p. p. — kissébb mértékkel nem adatik. (3)

Hirdetmény.

(1) Az álladalom részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a széki nemzetőrség által f. é. mart. 24-én kezdve folytatott portyázathoz a következő ingóságok koboztattak el, u: m: 13. darab gombajég fonal, 1 kőtés kender, 2 karton köntös, 2 nadrág, 2 lájbi, 1 bekecs, 1 szürke czondrazeke, 1 fehér ágytakaró, 3 darab gyöles, 1 tarka- és 1 fehér párnahaj, 4 paraszt párnahaj, 1 kamuka abrosz, 3 asztalkeszkenő, 1 szorító lájbi, 3 nagykeszkenő, 1 nagy selyem tarka keszkenő, 1 férfi gyölesing, 1 pár durva változó, 2 vászon zsák, 1 selyem női-köntös 1 háromlábú diofa asztal, 1 vég szürke czondraposztó, 1 szöttes avatég szalmazsák, 4 szőnyeg-zöld és tarka, 4 vég durva vászon.

Továbbá, Nagy és kis Iklódon f. é. apr. 22-én 's 23-án lefoglaltatott: 1 fehér öreg kancza, 1 pirospej öreg kancza és 1 éves kis ünő borju.

Kis Jenőben f. é. apr. 23-án elkoboztatott: 1 vég damisz. Végre Kecseten, apr. 23-án elkoboztatott: 1 üveg mosdótál, egy kised tükör, egy fa schatn! a Bota család nemességét bizonyító levelekkel, és egy zöld szőr ágytakaró; melyek Kolozsvárra behozatván, az ingóságok élelmezési segéd Fenesinél, a marhák pedig Csulak Dániel utján maga rendin megláthatók; a lehető tulajdonosok arra utasítatnak: hogy követeléseiket ezen ingóságokat és marhákat illetőleg az e végre kirendelt bizottmányhoz mátol számítandó 12. nap alatt adják be, mert azon túl ezen ingóságok és a marhák is kőzárverés utján eladatnak. (3)

(3) Egy most 3. évet töltött, Sáromberki arabs-mén-től való 15 markos, igen szelid sárga mén eladó, értekezhetni iránta Kolozsvártt az Óvárban gr. Mikes háznál Rác Mózessel. (3)